

לגן העדן המיפלגתי בצה"ל

הרעיון המפוצץ ביותר של השבוע נולד במחנה הספרה של אמנון זיכרוני. הוא ירד לתומו במדרגות בניינהכנסת, בו הוא משרת כיועץ פרלמנטרי של סיעת העולם הזה — כוח חדש, כאשר לפתע עצר בעדו, מיהר אל הספרייה ושלף את ספרייה החוקים.

יום לפני כן כינס אורי אבנרי מסיבת-עיתונאים, וניתח את התופעות המסוכנות של חידת המיפלגתיות לצה"ל. בין השאר עמד על משמעות שרותם של קצינים בכירים במהלך מלחמת-בחירות.

כאשר נשאל מה צריך לעשות איש כמו אריק שרון, השיב אבנרי: „אני רוצה לומר לאריק, בכל הידידות, שעליו לבחור בין שלוש אפשרויות: לשרת בצה"ל ולפעול לשיקומו מבפנים, לפרוש מצה"ל ולהקדיש את מרצו לביקורת בלתי-מיפלגתית על מערכת הביטחון, או להיות עסקן של הליכוד הימני ולמשוך את ידו מעניינים צבאיים.“

אבנרי סבר שעל אריק עצמו להתליט. זיכרוני מצא את הדרך להכריח אותו, ואת שאר האלופים המיפלגתיים, להחליט מיד.

כי באותה הברקה תפס זיכרוני נקודה, שנעלמה עד לאותו רגע מעיני המישפטים הככירים במדינה: שעצם שרותם של אלופים אלה במילואים היא עבירה חמורה על החוק.

מיכתב לשלוש כתובות

סיעה קטנה יכולה לפעול במהירות, והשפעתה יכולה להיות מכרעת בשל כך. רבע שעה אחרי ההברקה בחדר-המדרגות יצא מיכתב מנומק לשלושה אישים: יורד ועדת-הבחירות המקומיות, השופט חיים כהן; הרמטכ"ל דויד אלעזר, היועץ המישפטי לממשלה, מאיר שמגר, כעבור עשר דקות שודר תוכנו ברדיו. היה זה טיף, שאי-אפשר היה לעצור אותו. הוא שינה, תוך ימים מעטים, את כל מערך-הכוחות במילחמת-הבחירות הקרובה.

כתב זיכרוני במיכתבו, שיצא בחתימת אבנרי:

הנני מבקש להפנות את תשומת-לבכם להוראות החוק, האוסרות על מועמדים לכנסת לשרת שרות-מילואים לפי חוק שרות-ביטחון, עד יום הבחירות.

לפי סעיף 56 (א) (4) לחוק הבחירות נאסר על קציני-צבא בשרות-קבע להיות מועמדים לכנסת, אלא אם כן חדלו להיות קציני-צבא 100 יום לפני הבחירות.

כחוראה משלימה לכך, נקבע בסעיף 56 (ד) כי מועמד לכנסת לא ישרת שרות מילואים לפי חוק שרות-ביטחון, מיום פירסום הרשימות ועד יום הבחירות.

הוראה אחרונה זו אינה מקנה רק זכות למועמד להשתחרר לצורך ניהול תעמולה מיפלגתית, אלא הנה גם הוראה מחייבת, המשלימה את הקודמת, כדי למנוע את עקיפתה.

במקרה הוראה מחייבת, יכול להיווצר מצב בלתי-נסבל שקציני-צבא, שהשתחררו 100 יום לפני הבחירות, יעקפו את הוראות החוק ויגויסו לשרות-מילואים, שבו

אריק מארח את הממשלה

10 — 10

האלוף אריק שרון, המועמד הששי של הליכוד לכנסת. הוא קיבל במטהו את חברי הממשלה והשמיע באוזניהם את דיעותיו הפוליטיות. הכתבים כינו את עוצבתו „אוגדת הליכוד“. ראינותיו היכו גלים בעולם, ואי-אפשר היה עוד להבדיל בין טענותיו הן צבאיות המובהקות ובין תעמולתו הפוליטית-מיפלגתית.

בטלוויזיה השתפכה גולדה מאיר בגילויי אהבה לאהרון יריב, יחסה לכישרונו האישי את שיחרור השבויים, והעלתה אותו על נס כגאון דיפלומטי בעל אישיות מקסימה. במישר-דפוסו מסחרי, המשרת את הליכוד, הכינו תועמלנים דפית-שבחות לאריק שרון, כגאון צבאי וכנושא דגל הליכוד הימני.

טייל נ"ח נגד מיפלגות

כל הגבולות בין המיפלגות ובין צה"ל ניטשטשו. נוצר מצב שצה"ל חולק אחוזות-אחוזות בין המיפלגות, יחד עם תהיית הקרבות — כפי שקרה למדינה כולה.

בפני כל אחד מהאלופים-המועמדים עמדה ברירה אישית — להתפטר משה או להתפטר משם.

הראשון שהחליט היה, כנראה, אהרון יריב. הוא בחר בפרישה מצה"ל, כדי להישאר מועמד לכנסת.

היתה זאת בחירה פיקנטית. בחוגים יודעידבר נפוצה השמועה כי גולדה מאיר, שכבר החליטה לחסל את אבא אבן, ייעדה את יריב לתפקיד שרי-החוץ בממשלה הבאה. מתוך ביטחון עצמי עילאי שהיא תעמוד בראשה.

נראה שיריב לא היה בטוח בכך. כי שר אינו חייב להיות חברי כנסת. כך, למשל, מופיע חיים בר-לב במקום ה-113 ברשימה, בהאמינו שהוא יהיה שר גם מבלי להיות ח"כ. יריב החליט „ללכת על בטוח“, לתפוס קודם כל את מושבו בכנסת.

אריק שרון התלבט הרבה יותר. לבטים אלה התחילו עוד לפני שגורה הטיל. אריק אינו איש-מיפלגה מובהק. אהבתו הראשונה היתה ונשארה המלאכה הצבאית. בחודשים שבהם עמל להקמת הליכוד הימני, גברה בו הסתייגות עמוקה ממיכנה המיפלגות הימניות ומאופי רבים ממנהיגיהן.

לפני המילחמה השלים עם העובדה שהקאריירה הצבאית שלו נפתחה, ושעזיו להתמסר לעבודה מיפלגתית. אולם המילחמה, שהי טיפה אותה שוב לתוך מערכות הקרב, ושנתנה לו את שעתו חיפה ביותר, עירערה את החלטתו.

נוספה על כך נקודה אישית, שהיתה כנה לגמרי: אריק קשור לחייליו, כשם שהם קשורים בו, בלי קשר להשקפותיו הפוליטיות. הוא היראה בקול רם: „איך זה ייראה אם אני אעזוב אותם למחרת הקרב. והם יישארו בעמדותי, בשיעמום של ימי הפסקת אש? מה הם יחשבו עלי?“

יתכן שאריק היה ממשוך להתלבט, איזו יכול היה. אולם הטיף המישפטי פוצץ את ההתלבטויות. הוא נאלץ להחליט. הוא הודיע שהוא יישאר בצה"ל, אם לא תימצא דרך לשנות את החוק.

כך, בסוף השבוע, היה נדמה שההברקה בחדר-המדרגות השיגה כמה הישגים חשובים:

● נעשה צעד חשוב לבלימת המיפלגתיות של צה"ל.

● הובטח שאריק שרון יישאר במקום שבו הוא יכול להביא את מירב התועלת — צה"ל, ושלא יהיה במקום שבו הוא יוכל להביא את מירב הנזק — בצמרת מפלגות הסיפוח.

● הופחתה בצורה ניכרת סיכויי הליכוד, שעלייתו בבחירות יכלה להוות סכנה חמורה לאמציה-השלום.

● משמאל: שר-הסעד מיכאל חזני.

הם יכולים למלא תפקיד צבאי ולנצלו למטרות מיפלגתיות. מצב כזה אכן נוצר עכשיו. דוגמה בולטת לכך היא שרותו של האלוף-במילואים אהרון יריב, מועמד בכיר של המערך, הממלא עתה בצה"ל תפקיד רב-פירסום כמנהל המגעים עם שליחי המטכ"ל המצרי. שליחותו מנוצלת, וגם תנוצל, כדי לחפיק הון מיפלגתי-אלקטורלי.

במצב דומה נמצא האלוף-במילואים אריאל שרון, וקצינים אחרים. רבים מאלה לובשים מדים וממלאים תפקידים של קציני-הסברה וכדומה, המאפשרים להם לנהל תעמולה במחנות צה"ל, במישרון או בעקיפין, בניגוד גמור לחוק. בהקשר זה אני מבקש להפנות את תשומת-לבכם להוראה אחרת של חוק הבחירות, סעיף 92 (ד), הקובעת שבחודשים האחרונים שלפני יום-הבחירות לא יהיו במח" נות-צבא פעולות-הסברה, מילבד על נושאים צבאיים, טכניים או מדעיים.

ראוי להוסיף שגם התקנות לשעת-הירום אין בכוחן לשנות את הוראות חוק הבחירות, או לקבוע בהן תנאים כלשהם, וזה לפי סעיף 149 של החוק.

נוכח הוראות החוק הריני תובע מכם למנוע את הפרת החוק, ולהעמיד בפני קציני-הצבא הנוגעים בדבר את הבחירה בין הפסקת שרותם הצבאי לאלתר, ובין התפטרות מרשימות המועמדים לכנסת.

כדי למנוע כזו אי-הכנה, הופיק אבנרי בהודעה לעיתונות שבי מיכרה הצורך יפנה לבית-המישפט, כדי לשים קץ להפרת החוק.

קואנדו מערך ואוגדת ליכוד

שופט חיים כהן הוא, אולי, המישפטן בעל כושר-התפיסה המהיר ביותר במדינה. כאשר הועבר אליו המיכתב שכב חולה במיטה. אולם די היה לו לקרוא את השורות הספורות, כדי לדעת שהמצב החוקי הוא חד-משמעי.

כאשר פנה אליו עיתונאי, באותו יום, חיזוה כהן דעתו שאבנרי יוכל לפסול את מועמדותם של יריב ושרון באמצעות בית-המישפט.

הרמטכ"ל אינו מישפטן. אולם הוא החייעץ עם מאיר שמגר, שגם הוא מישפטן מהיר-תפיסה ויטודי. הוותיעתו: זיכרוני צודק, החוק הוא חד-משמעי. הוא יעץ לרמטכ"ל להודיע לאלופים שעליהם להתפטר מצה"ל, או מרשימות-המועמדים.

שמגר הרחיק לכת, ולא כלל בהוראה זו רק את המועמדים לכנסת, אלא גם את המועמדים לרשימות המקומיות, שאינם כלולים בחוק.

כך, במבמה אחת, הגיע לקיצו גן-עדן מיפלגותי, שגבד בהפקרות.

מדי יום ביומו הלילו הרדיו והטלוויזיה את המישלחת הישראלית בקילומטר ה-101 „קומנדו 101“ זה היה מורכב מן המועמד ה-27 של המערך ברשימה לכנסת, אהרון יריב, ומן המועמד של המערך לראשות עיריית ראשון-לציון, שמואל אייל. גלוזה

אלהם התנו של משה דיין, דוב שיאון, בעלה של יעל דיין.

בגדה המערבית של התעלה שכן מטהו של מי שהיה פעם מפקד „יחידה 101“,